

DISERTAČNÍ PRÁCE

Pohřební rituály Benuaqů

Autor: Ing. Radmila Trnková Lorencová

Oponentský posudek

Giuseppe Maiello, Ph.D.

Při zpracování disertační práce se autorka rozhodla důkladně analyzovat život, obyčeje a dějiny etnika Benuaq žijícího na východní části ostrova Kalimantan (Indonésie). Práce je velmi koherentní a důkladně rozpracovaná. Obsahuje 108 stran textu a 208 položek seznamu literatury. Práce je doplněna originální obrazovou přílohou, kde autorka velmi zdařilým způsobem přibližuje čtenáři život a obyčeje studovaného etnika.

Práce je rozdělena na šest částí, ze kterých vynikají část druhá "Hodnocení literatury, terénní výzkum a vymezení pojmů" a část pátá "Rituál jako nástroj sociální konstrukce reality a identity". V části druhé se autorce úspěšně podařila systematizace veškerých geografických, historických a kulturních pojmů a týkajících se obecně dajaků, a to právě v situaci kde, jak známo, je taková systematičnost vždy sporná. U dajaků navíc byla ještě spornější, protože, jak autorka nezapomněla podtrhnout, termín dajak, je termínem, který byl původním obyvatelům Kalimantanu vnucen z vnějšku. Taková násilná implementace byla jednou z hlavních příčin chaosu a nedorozumění, od kterého nebylo oproštěno ani několik předchozích významných badatelů. Autorka vyřešila otázku označení původních obyvatel Bornea, kteří nekonvertovali k islámu tím, že použila slovo Dajak (s velkým D) pro zdůraznění kontextu dajacké sebeidentifikace a slovo dajak (s malým d) ve většině případů, když píše o dajacích obecně. Takové řešení se mi zdá naprosto správné.

Autorka ve druhé části také prezentuje její přístup k terénnímu výzkumu, kde dokazuje zároveň svoji metodologickou připravenost. Sama si také všímá (na str. 10), jak důležitou roli hrála některá starší etnologická literatura při formování současné benuaqské identity a "jak probíhá proces antropology nazývaný zpětná folklorizace". Plně se také identifikuji s autorkou ohledně jejího vymezení slova "tradiční".

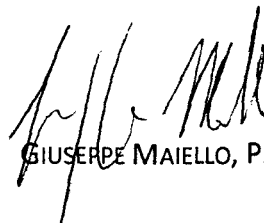
V páté části autorka dokázala, že je zralou etnoložkou, která se bez problému a s určitým stupněm zdravého sebevědomí, umí pohybovat mezi pojmy jako každodenní realita a symbolický svět, rituál, objektivizovaná realita, konstrukce individuální a kolektivní identity, atd.

Centrální částí práce je část čtvrtá "Pohřební rituály Benuaqů", kde autorka jako klasický etnograf přibližuje čtenáři do detailů obyčeje zkoumaného etnika, což je neopakovatelný přínos i pro budoucí badatele. Autorka se rozhodla provést terénní výzkum. Nicméně na rozdíl od některých moderních antropologů, které oponent považuje za synchronické fundamentalisty, nezapomněla autorka prezentovat celý kulturně-historický kontext, který vedl k současnému způsobu pohřbívání. Taková analýza je velmi dobře rozpracovaná v části třetí "Dajakové a pohřbívání v socio-historickém kontextu".

Moje námitky se týkají především štedrosti, jak autorka implementovala do textu bibliografické odkazy, které bohužel v jednotlivých případech dokonce zcela odpadly, a jejímu až extrémně konsekventnímu používání ČSN, která je jak známo nedostačující pro takovou práci. Stálo by za to, občas nezapomenout i na překlad názvu knihy uváděného v indonéštině. Nicméně všechny ostatní originální názvy se autorce zcela úspěšně podařilo, buď v textu, nebo v poznámkách pod čarou, přeložit.

Zajímá mne, jestli autorka souhlasí s mojí koncepcí, která vidí *labao* jako třetí duši mrtvého. Na str. 50 totiž autorka mluví o *labao* jako o stínu, bez souvislosti s ostatními dušemi mrtvého. Připomínám, že pokud by autorka souhlasila, že *labao* je třetí duše mrtvého, tak by se celý kulturní kontext animistické víry Benuaqů přiblížil k dalším archaickým představám, které nacházíme dokonce i v Evropě.

Práce není jen z etnologického/etnografického pohledu velmi zdařilá. Autorka se pokusila také, a dle mého názoru velmi úspěšně, důkladně analyzovat proces modernizace studovaného etnika i ze sociálně antropologického pohledu. Proto doporučuji komisi, aby jí uznala hodnost Ph.D. a doporučuji autorce, aby svoji práci po stručné revizi bibliografického aparátu publikovala.

GIUSEPPE MAIELLO, PH. D.